

Cuprins

Introducere	1
Capitolul I. Faptul juridic licit, izvor de obligații	3
<i>Secțiunea 1. Faptul juridic. Noțiune. Clasificarea faptelor juridice în sens restrâns</i>	3
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea izvoarelor obligațiilor. Cvasicontractul. Critica noțiunii de cvasicontract folosită de vechiul Cod civil</i>	4
<i>Secțiunea a 3-a. Reglementarea faptului juridic licit în Codul civil în vigoare</i>	10
Capitolul al II-lea. Gestiunea de afaceri	14
<i>Secțiunea 1. Considerații prealabile. Origine. Gestiunea de afaceri în reglementarea vechiului Cod civil</i>	14
§1. Condițiile gestiunii de afaceri în reglementarea vechiului Cod civil	16
1.1. Obiectul gestiunii	19
1.2. Utilitatea gestiunii de afaceri	20
1.3. Atitudinea părților față de actele de gestiune	21
§2. Efectele gestiunii de afaceri în reglementarea vechiului Cod civil	24
2.1. Raporturile dintre gerant și gerat	25
2.1.1. Obligațiile gerantului	25
I. Obligația de a continua gestiunea	25
II. Obligația gerantului ca, în efectuarea actelor de gestiune, să depună diligența unui bun proprietar	26
III. Obligația gerantului de a da socoteală geratului cu privire la operațiunile efectuate	27
2.1.2. Obligațiile geratului	27
I. Obligația de a indemniza pe gerant pentru toate cheltuielile necesare și utile	27

2.2. Raporturile dintre gerat și terți _____	28
2.3. Raporturile dintre gerant și terți _____	28
<i>Secțiunea a 2-a. Definiție și reglementare</i> _____	29
<i>Secțiunea a 3-a. Gestiunea de afaceri în reglementarea Codului civil în vigoare. Condiții. Efecte</i> _____	30
§1. Condițiile gestiunii de afaceri în reglementarea Codului civil în vigoare _____	30
1.1. Obiectul gestiunii _____	31
1.2. Utilitatea gestiunii _____	34
1.3. Atitudinea părților față de actele de gestiune _____	36
§2. Efectele gestiunii de afaceri în reglementarea Codului civil în vigoare _____	42
2.1. Raporturile dintre gerant și gerat _____	42
2.1.1. Obligațiile gerantului _____	42
I. Obligația de înștiințare _____	42
II. Obligația de continuare a gestiunii atât de către gerant, cât și de către moștenitorii acestuia _____	45
III. Diligența datorată de gerant _____	48
IV. Obligația de a da socoteală geratului _____	51
V. Obligația de a-i remite geratului toate bunurile obținute cu ocazia gestiunii _____	51
2.1.2. Obligațiile geratului _____	52
I. Obligația de a plăti gerantului cheltuielile efectuate _____	52
II. Obligația de a-l despăgubi pe gerant pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, acesta l-a suferit din cauza gestiunii _____	55
III. Obligația geratului de a executa actele necesare și utile care au fost încheiate de gerant _____	56
2.2. Raporturile dintre gerat și terți _____	57
2.3. Raporturile dintre gerant și terți _____	57
<i>Secțiunea a 4-a. Proba gestiunii de afaceri</i> _____	58
<i>Secțiunea a 5-a. Ratificarea gestiunii de afaceri</i> _____	59
<i>Secțiunea a 6-a. Delimitarea gestiunii de afaceri de alte instituții asemănătoare. Natură juridică</i> _____	60

§1. Gestiunea de afaceri și mandatul _____	60
§2. Gestiunea de afaceri și îmbogățirea fără justă cauză _____	66
§3. Gestiunea de afaceri și actul juridic de formație unilaterală _____	70
§4. Gestiunea de afaceri și stipulația pentru altul _____	71
§5. Gestiunea de afaceri și administrarea bunurilor altuia _____	73
§6. Natură juridică _____	80
<i>Secțiunea a 7-a. Aplicații practice ale gestiunii de afaceri _____</i>	<i>80</i>
Capitolul al III-lea. Plata nedatorată _____	82
<i>Secțiunea 1. Considerații prealabile. Origine. Plata nedatorată în reglementarea vechiului Cod civil _____</i>	<i>82</i>
§1. Condițiile plății nedatorate în reglementarea vechiului Cod civil _____	83
1.1. Prestația pe care <i>solvensul</i> a executat-o să fi fost făcută cu titlu de plată _____	86
1.1.1. Elementul material al plății _____	86
1.1.2. Elementul intențional al plății _____	87
1.2. Datoria să nu existe, din punct de vedere juridic, în raporturile dintre <i>solvens</i> și <i>accipiens</i> (<i>indebitum</i>) _____	88
1.3. Plata să fi fost făcută din eroare _____	97
§2. Efectele plății nedatorate în reglementarea vechiului Cod civil _____	102
2.1. Obligațiile <i>accipiensului</i> _____	102
2.1.1. Obligațiile <i>accipiensului</i> de bună-credință _____	103
2.1.2. Obligațiile <i>accipiensului</i> de rea-credință _____	104
2.2. Obligațiile <i>solvensului</i> _____	107
<i>Secțiunea a 2-a. Definiție și reglementare _____</i>	<i>108</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Plata nedatorată în reglementarea Codului civil în vigoare. Condiții. Efecte _____</i>	<i>109</i>
§1. Condițiile plății nedatorate în reglementarea Codului civil în vigoare _____	109
1.1. Existența unei plăți _____	110
1.1.1. Elementul material al plății _____	110
1.1.2. Elementul intențional al plății _____	114
1.2. Datoria să nu existe în raporturile dintre părți _____	116

1.3. Plata să fi fost făcută, în principiu, din eroare _____	120
§2. Efectele plății nedatorate în reglementarea Codului civil în vigoare _____	127
2.1. Efectele plății nedatorate între părți _____	127
2.1.1. Obligațiile lui <i>accipiens</i> _____	127
I. Plata nedatorată a avut ca obiect un bun fungibil ____	131
II. Plata nedatorată a avut ca obiect un bun cert ____	132
III. Plata nedatorată a avut ca obiect un bun frugifer __	134
2.1.2. Obligațiile lui <i>solvens</i> _____	136
2.1.3. Dreptul de retenție _____	138
2.2. Efectele plății nedatorate față de terți _____	139
<i>Secțiunea a 4-a. Acțiunea în restituirea plății nedatorate. Termene de prescripție</i> _____	142
§1. Termenul de prescripție _____	143
§2. Părțile acțiunii în restituire _____	145
2.1. Cine poate exercita acțiunea în restituirea plății nedatorate _____	145
2.1.1. Exercițiul acțiunii de către <i>solvens</i> _____	145
2.1.2. Exercițiul acțiunii de către acela în numele căruia s-a făcut plata _____	146
2.1.3. Exercițiul acțiunii de către acela care are dreptul la prestațiunea a cărei repetițiune se cere _____	147
2.2. Împotriva cui se poate formula acțiunea în restituirea plății nedatorate _____	147
2.2.1. Plata efectuată către pretinsul creditor _____	147
2.2.2. Plata efectuată către reprezentantul pretinsului creditor _____	149
2.2.3. Exercițarea acțiunii în restituire împotriva terțului dobânditor _____	149
§3. Proba în cadrul acțiunii în restituire _____	150
§4. Cazuri în care nu există obligația de restituire _____	151
4.1. Excepție de la obligația de restituire a <i>accipiensului</i> de bună-credință, în ipoteza reglementată de art. 1342 NCC _____	152
<i>Secțiunea a 5-a. Delimitarea plății nedatorate de alte instituții asemănătoare. Natură juridică</i> _____	158
§1. Plata nedatorată și răspunderea civilă delictuală _____	158

§2. Plata nedatorată și îmbogățirea fără justă cauză _____	159
§3. Plata nedatorată și gestiunea de afaceri _____	162
§4. Natură juridică _____	163
<i>Secțiunea a 6-a. Plata nedatorată în dreptul muncii _____</i>	<i>164</i>
§1. Plata nedatorată în materia conflictelor de muncă _____	164
§2. Plata nedatorată în materia asigurărilor sociale _____	175
Capitolul al IV-lea. Îmbogățirea fără justă cauză _____	185
<i>Secțiunea 1. Origine și evoluție. Recunoașterea jurisprudențială. Îmbogățirea fără justă cauză sub imperiul vechiului Cod civil. Condiții. Efecte _____</i>	<i>185</i>
§1. Originea și evoluția istorică a instituției _____	185
§2. Rolul jurisprudenței în recunoașterea îmbogățirii fără justă cauză ca izvor de obligații sub imperiul vechiului Cod civil _____	187
§3. Condițiile îmbogățirii fără justă cauză sub imperiul vechiului Cod civil _____	193
3.1. Condițiile materiale ale îmbogățirii fără justă cauză _____	198
3.1.1. Mărirea unui patrimoniu _____	198
I. Diverse forme de mărire a unui patrimoniu _____	198
A. Sporirea elementelor active ale patrimoniului _____	199
B. Micșorarea pasivului patrimoniului sau evitarea mării acestui pasiv _____	200
II. Îmbogățirea directă și îmbogățirea indirectă _____	202
A. Îmbogățirea directă _____	202
B. Îmbogățirea indirectă _____	204
III. Aprecierea îmbogățirii _____	205
3.1.2. Micșorarea unui patrimoniu ca o consecință a mării altuia _____	205
I. Diverse forme de micșorare a patrimoniului unei persoane _____	205
II. Necesitatea dovedirii existenței micșorării patrimoniului _____	206
III. Aprecierea sărăcirii _____	207
3.1.3. Existența unei legături între sporirea unui patrimoniu și diminuarea celuilalt, respectiv ambele fenomene să fie efectul unei cauze unice _____	207
3.2. Condițiile juridice ale intentării acțiunii în restituire _____	211

3.2.1. Absența unei cauze legitime a măririi patrimoniului unei persoane în detrimentul altuia _____	211
I. Înțelesul noțiunii de „cauză” _____	211
II. Contractul – justă cauză a îmbogățirii _____	213
A. Contractul încheiat între îmbogățit și sărăcit _____	213
B. Contractul încheiat între îmbogățit și un terț – îmbogățirea indirectă _____	216
III. O dispoziție legală _____	217
IV. O hotărâre judecătorească _____	218
V. Cauza sărăcirii _____	220
3.2.2. Absența oricărui alt mijloc juridic pentru recuperarea, de către cel care și-a micșorat patrimoniul, a pierderii suferite (caracterul subsidiar al acțiunii de restituire) _____	221
I. Caracterul subsidiar _____	221
II. Obstacol de drept / obstacol de fapt _____	223
III. Raportul dintre acțiunea în nulitate și îmbogățirea fără justă cauză _____	224
§4. Efectele îmbogățirii fără justă cauză sub imperiul vechiului Cod civil _____	225
4.1. Obligația de restituire și întinderea ei _____	225
4.2. Modalități de restituire _____	229
4.3. Momentul evaluării îmbogățirii și a sărăcirii _____	229
<i>Secțiunea a 2-a. Definiție și reglementare. Terminologie</i> _____	231
<i>Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză în reglementarea Codului civil în vigoare. Condiții. Efecte</i> _____	233
§1. Condițiile îmbogățirii fără justă cauză în reglementarea Codului civil în vigoare _____	233
1.1. Condițiile materiale _____	233
1.1.1. Existența unei îmbogățiri _____	233
I. Modalitățile sub care se poate prezenta îmbogățirea _____	234
II. Îmbogățirea directă și îmbogățirea indirectă _____	235
III. Îmbogățirea de ordin intelectual sau moral _____	236
1.1.2. Existența unei sărăcirii _____	237
1.1.3. Conexitatea sau corelația dintre îmbogățire și sărăcire _____	239

1.2. Condițiile juridice _____	242
1.2.1. Absența oricărui temei legitim al îmbogățirii _____	242
I. Executarea unei obligații valabile _____	243
II. Neexercitarea de către păgubit a unui drept contra celui îmbogățit _____	243
III. Un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal și exclusiv, pe riscul său ori cu intenția de a gratifica _____	244
1.2.2. Buna-credință a îmbogățitului _____	246
I. Conduita îmbogățitului _____	246
II. Conduita însărcinului _____	252
1.2.3. Săracitul să nu aibă și să nu fi avut vreo altă acțiune prin care să ceară obligarea îmbogățitului la restituire _____	254
I. Condiție juridică sau inadmisibilitate? _____	254
II. Obstacol de drept / obstacol de fapt _____	256
III. Îmbogățirea directă / îmbogățirea directă _____	256
§2. Efectele îmbogățirii fără justă cauză în reglementarea Codului civil în vigoare _____	258
2.1. Limitele restituirii întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză _____	259
2.2. Momentul în raport de care se stabilește obligația de restituire _____	260
2.3. Reguli generale aplicabile restituirii prestațiilor aplicabile și în cazul îmbogățirii fără justă cauză _____	263
<i>Secțiunea a 4-a. Acțiunea în restituire (actio de in rem verso) _____</i>	<i>265</i>
§1. Definiția acțiunii. Condițiile de exercitare a acțiunii <i>de in rem verso</i> _____	265
§2. Prescripția dreptului la acțiunea <i>de in rem verso</i> _____	268
§3. Părțile în acțiunea <i>de in rem verso</i> . Capacitatea juridică _____	271
§4. Proba în acțiunea <i>de in rem verso</i> _____	271
<i>Secțiunea a 5-a. Delimitarea îmbogățirii fără justă cauză de alte instituții asemănătoare. Natură juridică _____</i>	<i>272</i>
§1. Îmbogățirea fără justă cauză și răspunderea civilă delictuală _____	272

§2. Îmbogățirea fără justă cauză și gestiunea de afaceri _____	272
§3. Îmbogățirea fără justă cauză și plata nedatorată _____	273
§4. Natură juridică _____	274
4.1. Teoria asimilării cu gestiunea de afaceri _____	275
4.2. Teoria delictuală a lui Planiol _____	275
4.3. Teoria profitului creat _____	275
4.4. Teoria transferului patrimonial _____	276
4.5. Echitatea ca fundament al obligației de a nu se îmbogăți în detrimentul altei persoane _____	277
4.6. Natură juridică _____	279
<i>Secțiunea a 6-a. Aplicații ale îmbogățirii fără justă cauză în alte ramuri ale dreptului privat _____</i>	<i>279</i>
§1. Aplicații ale îmbogățirii fără justă cauză în alte ramuri ale dreptului privat sub imperiul vechiului Cod civil _____	279
1.1. Aplicații ale îmbogățirii fără justă cauză în dreptul familiei _____	280
1.2. Aplicații ale îmbogățirii fără justă cauză în dreptul comercial _____	283
§2. Aplicații ale îmbogățirii fără justă cauză sub imperiul actualului Cod civil _____	285
2.1. Acțiunea extracambială de restituire a îmbogățirii fără cauză – art. 65 din Legea nr. 58/1934 _____	285
2.2. Acțiunea în restituirea întreținerii nedatorate formulată împotriva aceluia căruia, în realitate, îi revenea obligația de întreținere – art. 534 NCC _____	285
Capitolul al V-lea. Aspecte comune privind legea aplicabilă în timp și spațiu faptelor juridice licite _____	288
<i>Secțiunea 1. Legea aplicabilă în timp faptelor juridice licite _____</i>	<i>288</i>
§1. Dispoziții comune privind legea aplicabilă în timp faptelor juridice licite _____	288
§2. Legea aplicabilă gestiunii de afaceri ce presupune mai multe acte de gestiune efectuate în mod succesiv sub imperiul ambelor Coduri civile _____	290
§3. Necesitatea cunoașterii dreptului tranzitoriu _____	291
<i>Secțiunea a 2-a. Legea aplicabilă în spațiu faptelor juridice licite. Aspecte de drept internațional privat. Legea nr. 105/1992</i>	

<i>privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)</i> _____	292
§1. Legea aplicabilă faptelor juridice licite în reglementarea Legii nr. 105/1992 _____	292
1.1. Legea aplicabilă gestiunii de afaceri în reglementarea Legii nr. 105/1992 _____	292
1.2. Legea aplicabilă plății nedatorate în raporturile de drept internațional privat _____	293
1.3. Legea aplicabilă îmbogățirii fără justă cauză în reglementarea Legii nr. 105/1992 _____	293
1.3.1. Legea aplicabilă în cazul în care îmbogățirea fără justă cauză decurge dintr-un raport juridic nul sau ale cărui efecte au încetat în orice alt mod _____	294
§2. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) _____	295
Capitolul al VI-lea. Reflectarea principiilor derivând din faptele juridice licite în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene _____	305
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i> _____	305
<i>Secțiunea a 2-a. Principiile derivând din faptele juridice licite în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene</i> _____	307
Concluzii și propuneri _____	322
Bibliografie selectivă _____	338